

Valentin Katasonov: Čistí a nečistí v digitálním světě Mikea Pompea

- CZ24 News | 9. září 2020

USA: VALENTIN KATASONOV informuje o novém americkém zákonu „CHIPS for America“, jehož cílem je od sebe oddělit digitální svět Západu v čele s USA a digitální svět Číny s jejími partnery včetně Ruska

Američané vytvořením internetu plánovali, že pomocí digitálních sítí budou moci získat kontrolu nad celým světem – kontrolu ještě spolehlivější než prostřednictvím dolaru, zahraničních investic velkých korporací nebo úvěrů amerických bank. Washington nadále využívá možnosti, které mu poskytují dohled nad infrastrukturou globální sítě, a vnucuje jiným zemím různé programy pro digitalizaci veřejné správy, financí, ekonomiky a každodenního života.

Chycením světa do globální elektronické pavučiny získávají Spojené státy schopnost provádět špionáž a shromažďovat informace o jiných zemích. Navíc díky dominanci amerických IT korporací na trhu informačních služeb (vyhledávače, messengery, videa, herní a hudební aplikace, novinky) mají Spojené státy jedinečnou možnost formovat veřejné mínění a nálady.

Konečně je tu možnost provádět kybernetické útoky, ochromovat podniky, objekty infrastruktury a dokonce i složité vojenské technologické systémy. Není už třeba mluvit o tom, že Washington může dát pokyn svým IT společnostem (Google, Facebook, Twitter), aby blokovaly nežádoucí weby v jiných zemích, uzavíraly videoposty a mazaly „škodlivé“ informační materiály. Washington získal možnost stát se světovým cenzorem – účinnější nástroj než role světového četníka.

Čína má jiný názor

Nějaký čas vše Američanům vycházelo podle plánu. Již v roce 1997 však Čína přijala direktivu, že digitální síť v zemi musí být nezávislá na globálním internetu. V roce 2003 se tak stalo: v Číně byl vytvořen autonomní internet nazvaný „Zlatý štít“ (neoficiálně nazývaný „čínský firewall“). Digitální komunikace mezi čínskými fyzickými a právními osobami, vládními úřady a organizacemi je zajišťována servery umístěnými v Číně a komunikace s externím digitálním světem probíhá prostřednictvím tří „bran“ umístěných v Pekingu, Šanghaji a Šen-čenu.

Průměrný Číňan je velmi aktivní ve využívání různých čínských mobilních aplikací (bezhotovostní platby, maily, vyhledávače, sociální sítě, hudba, hry, videa, noviny). Má však jen nejasnou představu o tom, co představuje sociální síť Facebook, vyhledávač Google nebo messenger WhatsApp. Číňané mají nyní všechno vlastní. Dokonce i nepřiliš gramotný Číňan ví, co je WeChat. Jedná se o čistě čínskou mobilní aplikaci, která je nejoblíbenějším messengerem v zemi (prostředek pro komunikaci a sdílení souborů), plnohodnotným platebním systémem, zdrojem identity, sociální sítí a p. Kromě toho mají Číňané v oblíbě místní sociální sítě, jako jsou Sina Weibo, Baidu Tieba, Zhihu, nebo internetová fóra typu Ironblood, Hupu, Jinjiang atd.

Čína ovšem nejen ohradila svůj vnitřní informační prostor před globálním (rozuměj americkým) internetem, ale také se rozhodla zcela vytěsnit zahraniční (především americký) hardware (počítače, telekomunikační zařízení, mikročipy a další komponenty) a software. Do roku 2022 by podle plánu Pekingu měly být vládní nákupy „hardwaru“ a „softwaru“ stoprocentně pokryty domácí produkcí.

Odstavení vlezlého konkurenta

A co je pro Washington ještě nepříjemnější: Čína začala na světových trzích aktivně soutěžit s americkými IT korporacemi. Washington si uvědomil, že USA se ocitly v určité digitální závislosti na Číně, protože čínské IT společnosti si začaly přisvojovat americký digitální trh. Zhoršení obchodních a ekonomických vztahů mezi Čínou a Spojenými státy přimělo Washington přemýšlet o nutnosti politiky IT-protekcivismu ve vztahu k čínskému hardwaru a softwaru, jakož i k čínským informačním a digitálním službám. Tato politika již vstupuje do života, o čemž svědčí silně rezonující skandály okolo čínského IT giganta Huawei a čínské IT společnosti ByteDance s její aplikací TikTok.

Od roku 2018 se v USA dostávají do popředí otázky informační digitální obrany. Rusko a Čína jsou považovány za hlavní zdroje vnějších hrozeb. Nicméně hrozby ze strany Ruska jsou nereálné a smyšlené: Moskva prý prostřednictvím internetu zasahuje do politických procesů v Americe. Taková obvinění umožňují Washingtonu pouze ospravedlnit své vlastní kybernetické útoky proti Rusku.

Hrozby z Číny jsou ovšem skutečné. Čínský hardware a software jsou přítomny na trhu v USA a jsou součástí mnoha koncových produktů vyráběných americkými IT společnostmi.

Američané se nyní pokoušejí o vytlačení čínských IT společností z amerického trhu. Trump mimo jiné utratil spoustu slov a času, aby přesvědčil Apple k navrácení jeho výroby z hostitelských zemí na domácí půdu.

CHIPS for America

V červnu představili demokratický senátor Mark Warner (místopředseda zpravodajského výboru Sněmovny reprezentantů USA) a republikánský senátor John Cornyn návrh zákona na vytvoření pobídek pro výrobu polovodičů v Americe přezdívaný „CHIPS for America“. Podle autorů dokumentu je cílem zákona stimulovat návrat výroby polovodičů na americkou půdu a zajistit bezpečnost dodavatelských řetězců. Plánuje se zvýšit podpora pokročilého výzkumu a vývoje a výroby nejmodernějších mikroobvodů.

Kalifornská poslankyně a demokratka Doris Matsui řekla: *„Je bezpodmínečně nutné, aby si Spojené státy zachovaly schopnost vyrábět zařízení, na nichž závisí naše high-tech ekonomika. Polovodiče jsou základní součásti našich telefonů, lékařských zařízení a budoucí kvantové výpočetní techniky. Aby Spojené státy zůstaly v čele tohoto strategicky důležitého odvětví, musíme podpořit celou cestu jeho rozvoje – od výzkumu a vývoje až po montážní linky. Zákon CHIPS for America to zajistí.“*

Washington naléhá na IT společnosti ve státech svých spojenců, aby zastavily výrobní spolupráci s čínskými firmami. Nejvýraznějším příkladem je tchajwanská společnost TSMC – největší světový výrobce čipů (mikroprocesorů). TSMC vyrábí polovinu světové produkce čipů a dodává je Apple, AMD, Google, Qualcomm a Huawei. Washingtonu se podařilo “přesvědčit” TSMC, aby přesunula svou výrobu do USA; jdou zprávy, že stavba závodu TSMC v Arizoně začne v roce 2021. V roce 2024 zahájí výrobu nejpokročilejších pěti nanometrových čipů (na Tchaj-wanu TSMC vyrábí produkty o velikosti sedm nanometrů).

Říká se, že zákon CHIPS for America je šitý na míru právě projektu výroby mikročipů v Arizoně: slibuje tchajwanské TSMC dotace na nový vývoj a daňové úlevy pro budoucí výrobu. Po získání produkce TSMC doufají Spojené státy, že se stanou téměř monopolním výrobcem na světovém trhu s nejpokročilejšími mikroprocesory, a budou tak schopny odpojit kyslík Číňanům na trhu mobilních zařízení, jejichž roční obrat dosahuje téměř bilion dolarů.

Digitálně čistý Západ

Washington chce zcela očistit americký digitální prostor od jakéhokoli vlivu z Číny. Propagandistou tohoto záměru se stal bývalý ředitel CIA a nyní ministr zahraničí Mike Pompeo. Iniciativa ministerstva zahraničí je koncipována jako státní program „Čistá síť“ (Clean Network).

Program má několik směrů či kroků. První krok se nazývá „Čistá cesta“ (Clean Path). Je to plán k zajištění bezpečnosti dat přenášených prostřednictvím sítí 5G do amerických diplomatických objektů v zahraničí i na domácím území. Ministerstvo zahraničí znovu a znovu připomíná, že účast čínské společnosti Huawei je v projektu 5G (pátá generace mobilní komunikace) nepřijatelná. V srpnu byly na webových stránkách ministerstva zahraničí zveřejněny informace o dalších směrech projektu Čistá síť. Je jich pět a smysl mají následující:

1. „Čistí operátoři“ (Clean Carrier). Čínští mobilní operátoři z ČLR představují hrozbu pro národní bezpečnost a nesmějí být připojeni k americkým telekomunikačním sítím ani figurovat na americkém trhu komunikačních služeb.
2. „Čisté obchody“ (Clean Store). Nedůvěryhodné aplikace se nesmějí prodávat v obchodech s mobilními aplikacemi v USA. Aplikace z ČLR jsou klasifikovány jako obzvláště nedůvěryhodné a nebezpečné.
3. „Čisté aplikace“ (Clean Apps). Nedůvěryhodní výrobci smartphonů z ČLR nesmějí předinstalovat nebo jinak zpřístupňovat ke stažení kritické aplikace prostřednictvím svých obchodů. Americké a zahraniční společnosti by měly odstranit své aplikace z obchodů Huawei.
4. „Čistý cloud“ (Clean Cloud). Uchovávání a zpracování osobních údajů občanů USA a duševního vlastnictví podniků, včetně výzkumu vakcíny COVID-19, nesmí probíhat v cloudových systémech přístupných zahraničním konkurentům USA prostřednictvím takových společností, jako je Alibaba, Baidu a Tencent.
5. „Čistá kabelová síť“ (Clean Cable). Všechny podmořské kabely spojující USA s globálním internetem nesmí využívat Čína pro své shromažďování výzvědných informací. USA jsou připraveny spolupracovat s dalšími státy na zajištění toho, aby byl Číně zablokován přístup k podmořským kabelům po celém světě.

Nový duální svět

V rámci projektu „Čistá síť“ americké ministerstvo zahraničí již určilo, kdo je na internetu a v digitálním světě „čistý“ a kdo „nečistý“. Podle Mika Pompea se nyní více než třicet zemí a teritorií staly „čistými zeměmi“ a mnoho největších telekomunikačních společností již získalo titul „čisté IT společnosti“. Zprv proto, že spadají pod jurisdikci nejbližších spojenců USA (Velká Británie, Kanada, Austrálie, Nový Zéland, Japonsko atd.). Zadruhé proto, že představitelé těchto společností slíbili Washingtonu, že nebudou spolupracovat s „nedůvěryhodnými“ partnery (Čínou a Ruskem). Americké ministerstvo zahraničí klasifikuje jako „čisté“ společnosti například Orange ve Francii, Reliance Jio v Indii, Telstra v Austrálii, SK a KT v Jižní Koreji, NTT v Japonsku, nebo O2 ve Velké Británii.

„Spojené státy vyzývají své spojence a partnery ve vládách a v průmyslu po celém světě, aby se připojili k šířící se vlně a ochránili naše data před vládním špehováním ze strany Čínské komunistické strany a dalších zlovolných subjektů,“ prohlásil Pompeo. „Zbudování ‘Čisté citadely’ okolo dat našich občanů zajistí bezpečnost všem našim zemím.“

Za doby studené války rozdělovalo americké ministerstvo zahraničí svět na dvě části: „Říše dobra“ (USA a jejich spojenci) a „Říše zla“ (SSSR a jeho spojenci). Nyní, v době digitální války, přináší totéž ministerstvo zahraničí nové dělení: „Čistá citadela“ (USA a jejich spojenci) a „Špinavá citadela“ (Čína a její partneři).

I zde jsou náznaky, odkud vane vítr do plachet nově odhodlaných a „smělých“ obránců svobody a demokracie z České republiky při jejich cestách na Tchaj-wan. Přinutí to nakonec českého premiéra připojit se k protektorské „Čisté citadele“?

Autor: VALENTIN KATASONOV

Překlad: protiproud.cz